

به نام خدا

دانشکده مهندسی کامپیوتر

مبانی و کاربردهای هوش مصنوعی ترم بهار ۱۴۰۲

پروژه سوم

مهلت تحویل ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۲ ساعت ۲۳:۵۹

مقدمه

در این پروژه شما **value iteration** و **Q-learning** را پیاده‌سازی خواهید کرد. شما عوامل خود را ابتدا در **Gridworld** آزمایش خواهید کرد، سپس آن‌ها را روی **Crawler** و **Pacman** اعمال خواهید کرد.

مانند پروژه‌های قبلی، برای دیباگ و تست درستی الگوریتم‌های خود می‌توانید دستور زیر را اجرا کنید:

```
python autograder.py
```

برای استفاده از **autograder.py** تنها برای بررسی یک سوال، می‌توانید از دستور زیر استفاده کنید:

```
python autograder.py -q q2
```

همچنین، می‌توان آن را برای یک تست خاص، به فرم زیر نیز اجرا کرد:

```
python autograder.py -t test_cases/q2/1-bridge-grid
```

ساختار پروژه بصورت زیر است و تمام فایل‌های مورد نیاز در یک فایل زیپ، در سامانه کورسز موجود خواهد بود:

فایل‌هایی که باید ویرایش کنید:	
valueIterationAgents.py	یک عامل value iteration برای حل MDP های شناخته شده.
qlearningAgents.py	عامل‌های Q-learning برای Gridworld , Crawler و Pacman .
analysis.py	فایلی برای قرار دادن پاسخ‌های شما به سوالات داده شده در پروژه.
فایل‌هایی که شاید بخواهید آن‌ها را ببینید:	
mdp.py	متدهایی را بر روی MDP های متداول تعریف می‌کند..
learningAgents.py	کلاس‌های پایه ValueEstimationAgent و QLearningAgent را تعریف می‌کند که عامل‌های شما آن‌ها را گسترش خواهند داد.
util.py	ابزارهای کمکی، از جمله util.Counter ، که مخصوصاً برای Q-learner ها قابل استفاده است.
gridworld.py	پیاده‌سازی Gridworld .
featureExtractors.py	کلاس‌هایی برای استخراج ویژگی‌ها در pair های (state , action). برای تقریب عامل Q-learning استفاده می‌شود (در qlearningAgents.py).

فایل‌هایی که می‌توانید آن‌ها را رد کنید:	
enviroment.py	کلاس abstract برای محیط‌های یادگیری تقویتی کلی. استفاده شده توسط gridworld.py
graphicsGridworldDisplay.py	صفحه نمایش گرافیکی Gridworld
graphicsUtils.py	ابزارهای گرافیکی
textGridworldDisplay.py	پلاگین برای رابط متنی Gridworld
crawler.py	کد crawler و تست. شما این را اجرا می‌کنید اما آن را ویرایش نمی‌کنید.
graphicsCrawlerDisplay.py	GUI برای ربات crawler
autograder.py	تصحیح‌کننده خودکار پروژه
testParser.py	Parse کردن تست‌های مصحح خودکار و فایل‌های راه‌حل
testClasses.py	کلاس‌های کلی تست خودکار
test_cases/	پوشه دربردارنده تست‌های مختلف برای هر سوال
reinforcementTestClasses.py	کلاس‌های تست خودکار پروژه سوم

آنچه باید انجام دهید:

شما باید بخش‌هایی از سه فایل **valuelterationAgents.py** و **qlearningAgents.py** و

analysis.py را تکمیل کنید. **لطفا سایر فایل‌ها را تغییر ندهید.**

MDP ها!

پس از بارگیری کد پروژه از سامانه کورسز و خارج کردن آن‌ها از حالت فشرده، می‌توانید **Gridworld** را در حالت کنترل دستی، که از کلیدهای جهت دار استفاده می‌کند، اجرا کنید:

```
python gridworld.py -m
```

طرح **two-exit** که پیش از این در کلاس دیدید، را خواهید دید. نقطه آبی عامل است. توجه داشته باشید که وقتی کلید بالا را فشار می‌دهید، عامل فقط در ۸۰ درصد مواقع به سمت شمال حرکت می‌کند. زندگی یک عامل **Gridworld** چنین است!

شما می‌توانید بسیاری از جنبه‌های شبیه‌سازی را کنترل کنید. یک لیست کامل از گزینه‌های موجود با دستور زیر نمایش داده می‌شود:

```
python gridworld.py -h
```

عامل پیش‌فرض به صورت تصادفی حرکت می‌کند:

```
python gridworld.py -g MazeGrid
```

باید ببینید که عامل تصادفی در اطراف **grid** می‌چرخد تا زمانی که در یک خروجی بیوفتد.

نکته مهم: **Gridworld MDP** به گونه‌ای است که ابتدا باید وارد یک حالت **pre-terminal** شوید (جعبه‌های دوگانه نشان داده شده در رابط کاربری گرافیکی) و سپس **action** ویژه «**exit**» را قبل از پایان اپیزود انجام دهید (در حالت ترمینال واقعی به نام **TERMINAL_STATE**، که در رابط کاربری گرافیکی نشان داده نشده است). اگر یک اپیزود را به صورت دستی^۱ اجرا کنید، به دلیل **discount rate**، ممکن است کل مقدار بازگشتی شما کم‌تر از حد انتظار شما باشد (**d** - برای تغییر دادن، **0.9** به طور پیش‌فرض).

¹ manually

به خروجی کنسول همراه با خروجی گرافیکی نگاه کنید (یا از **-t** برای همه متن استفاده کنید). در مورد هر انتقالی که عامل تجربه می کند به شما گفته می شود (برای خاموش کردن این، از **-q** استفاده کنید).

مشابه با **Pacman**، موقعیت ها با مختصات دکارتی (x,y) نشان داده می شوند و هر آرایه ای با $[x][y]$ نمایه سازی می شود، به طوری که «شمال» جهت افزایش y است. به طور پیش فرض، اکثر انتقال ها پاداش صفر دریافت می کنند. هر چند می توانید این را با گزینه پاداش زنده $(-r)$ تغییر دهید.

(۱) تکرار ارزش^۲ (۴ امتیاز)

معادله بروزرسانی حالت تکرار ارزش را به یاد بیاورید:

$$V_{k+1}(s) \leftarrow \max_a \sum_{s'} T(s, a, s') [R(s, a, s') + \gamma V_k(s')]$$

یک عامل تکرار ارزش در **ValueIterationAgent** بنویسید که تا حدی برای شما در **valueIterationAgents.py** مشخص شده است. عامل تکرار ارزش شما یک برنامه‌ریز آفلاین است و نه یک عامل یادگیری تقویتی. **training option** مربوط به تعداد تکرارهای تکرار ارزش است که باید در مرحله برنامه‌ریزی اولیه اجرا شود (**option -i**).

ValueIterationAgent یک MDP در **constructor** می‌گیرد و تکرار ارزش را برای تعداد مشخصی از تکرارها قبل از اتمام اجرای **constructor** اجرا می‌کند.

تکرار ارزش، تخمین‌های **k** مرحله‌ای مقادیر بهینه، V_k را محاسبه می‌کند. علاوه بر اجرای تکرار ارزش، متدهای زیر را برای **ValueIterationAgent** با استفاده از V_k پیاده سازی کنید:

- تابع **computeActionFromValues** که بهترین عمل را با توجه به تابع مقدار^۳ داده شده توسط **self.values** محاسبه می‌کند.

- تابع **computeQValueFromValues** که ورودی (**state, action**) را می‌گیرد و در

ادامه **Q-value** را برای **action** در **state** با توجه به تابع مقدار ذخیره شده در

self.values محاسبه می‌کند.

این اعداد همگی در رابط کاربری گرافیکی نمایش داده می‌شوند: مقادیر^۴، اعداد داخل مربع هستند.

همچنین **Q-value** ها اعداد در ربع مربع و مقررات نیز فلش‌های خارج از هر مربع هستند.

مهم: از نسخه **"batch"** تکرار ارزش استفاده کنید که در آن هر بردار V_k از یک بردار ثابت $V_k - 1$ محاسبه می‌شود (مانند آنچه در اسلایدها و کلاس درس داشتید).

² Value Iteration

³ Value function

⁴ Values

راهنمایی: شما می‌توانید به صورت اختیاری از کلاس **util.Counter** در **util.py** استفاده کنید که یک دیکشنری با مقدار پیش فرض صفر است. با این حال، مراقب **argMax** باشید؛ **argmax** واقعی که شما می‌خواهید ممکن است کلیدی باشد که در شمارنده نیست!

توجه: مطمئن شوید حالتی که یک **state** هیچ **action** ممکن در **MDP** ندارد را در پیاده‌سازی خود در نظر بگیرید. (به معنای این موضوع برای پاداش‌های آینده فکر کنید).

برای آزمایش پیاده‌سازی خود، **autograder** را اجرا کنید:

```
python autograder.py -q q1
```

دستور زیر **ValueIterationAgent** شما را لود می‌کند، که یک سیاست^۵ را محاسبه و **10** بار اجرا می‌کند. دکمه‌ای را روی صفحه کلید فشار دهید تا مقادیر، **Q-value** ها و شبیه‌سازی را مشاهده کنید. باید متوجه شوید که مقدار حالت شروع (**V(start)**) که می‌توانید آن را از رابط کاربری گرافیکی بخوانید و میانگین پاداش تجربی حاصل (چاپ شده پس از اتمام **10** دور اجرا) کاملاً نزدیک هستند.

```
python gridworld.py -a value -i 100 -k 10
```

راهنمایی: در **BookGrid** پیش‌فرض، اجرای تکرار مقدار برای **۵** تکرار باید این خروجی را به شما بدهد:

```
python gridworld.py -a value -i 5
```


سوال: حداقل ۳ مورد از مشکلات روش **Value Iteration** را نام برده و توضیح دهید.

⁵ Policy

۲) تجزیه و تحلیل عبور از پل^۶ (۱ امتیاز)

BridgeGrid یک نقشه در **grid world** است که یک حالت پایانه با پاداش کم و یک حالت پایانه با پاداش بالا دارد که توسط یک «پل» باریک از هم جدا شده‌اند، که در دو طرف آن حالت‌هایی با پاداش منفی بالا وجود دارد. عامل نزدیک به حالت پاداش کم شروع می‌کند. با تخفیف پیش‌فرض **0.9** و نویز پیش‌فرض **0.2**، سیاست بهینه^۷ از پل عبور نمی‌کند. تنها یکی از پارامترهای تخفیف یا نویز را تغییر دهید تا سیاست بهینه باعث شود عامل برای عبور از پل تلاش کند. پاسخ خود را در قسمت **question2()** در فایل **analysis.py** قرار دهید. (نویز به این اشاره دارد که هر چند وقت یک عامل هنگام انجام یک عمل به یک حالت ناخواسته ختم می‌شود.) خروجی مقدارهای پیش‌فرض به صورت زیر است:

```
python gridworld.py -a value -i 100 -g BridgeGrid --discount 0.9 --noise 0.2
```


بررسی خواهد شد که شما فقط یکی از پارامترهای داده شده را تغییر داده‌اید و با این تغییر، یک عامل تکرار ارزش که به درستی پیاده‌سازی شده است، باید از پل عبور کند. برای بررسی پاسخ خود، **autograder** را با دستور زیر اجرا کنید:

```
python autograder.py -q q2
```

^۶ Bridge Crossing Analysis

^۷ optimal policy

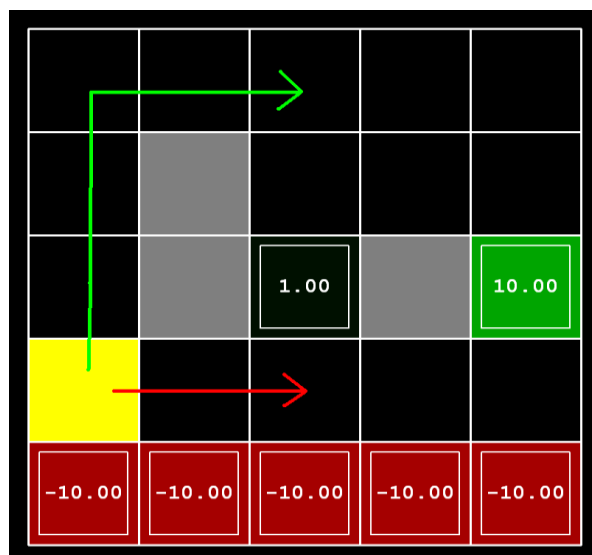
سوال: دلیل انتخاب این مقادیر را به زبان ساده و به صورت شهودی توضیح دهید.

سوال: چگونه به این نتیجه رسیدیم که در حل مسائل با روش **Value Iteration** از **Discount Factor** استفاده میکنیم و این فاکتور چه کمکی به ما میکند؟ (میتوانید از نتایجی که در این بخش گرفتید نیز کمک بگیرید و به کمک آن ها توضیح دهید).

سوال: راه حل **Value Iteration** راهی زمانبر است که باید برای هر **State** همه حالت ها را بسنجیم و گاهی ناگزیر به انجام آن هستیم. اما در این مسئله به خصوص آیا راه حل ساده تری نسبت به **Value Iteration** وجود دارد که تعداد حالت های بررسی شده را کاهش دهد؟ این روش را نام ببرید و توضیح دهید و سپس آن ها را از نظر پیچیدگی زمانی مقایسه کنید.

(۳) سیاست‌ها (۵ امتیاز)

نقشه ی **DiscountGrid** را که در زیر نشان داده شده است در نظر بگیرید. این **grid** دارای دو حالت پایانی با پاداش مثبت است. یک خروجی نزدیک با پاداش **+1** و یک خروجی دور با پاداش **+10**. ردیف پایین **grid** شامل حالات پایانی با پاداش منفی است (نشان داده شده با رنگ قرمز) و به اصطلاح به این قسمت صخره می‌گوییم. هر حالت در صخره دارای پاداش **-10** است. حالت شروع مربع زرد است. ما بین دو نوع مسیر تمایز قائل می‌شویم: (1) مسیرهایی که "خطر صخره را به جان می‌خرند" و نزدیک ردیف پایین شبکه حرکت می‌کنند؛ این مسیرها کوتاه‌تر هستند، اما ریسک دریافت پاداش منفی زیادی دارند و با فلش قرمز در شکل زیر نشان داده شده‌اند. (۲) مسیرهایی که "از صخره اجتناب می‌کنند" و در امتداد لبه بالایی **grid** حرکت می‌کنند؛ این مسیرها طولانی‌تر هستند، اما احتمال کم‌تری دارد که بازدهی منفی بزرگی را متحمل شوند. این مسیرها با فلش سبز رنگ در شکل زیر نشان داده شده‌اند.

در این سوال، تنظیمات پارامترهای تخفیف، نويز و پاداش زندگی^۸ را برای این **MDP** انتخاب می‌کنید تا چند نوع مختلف از سیاست‌های بهینه را بدست آورید. تنظیم مقدار پارامترها برای هر بخش باید این ویژگی را داشته باشد که اگر عامل شما سیاست بهینه خود را بدون ایجاد نويز دنبال کرد، رفتار داده شده را نشان دهد. اگر رفتار خاصی با هیچ تنظیمی از پارامترها به دست نیامد، با بازگرداندن رشته "NOT POSSIBLE"، نشان دهید که این سیاست غیرممکن است.

⁸ living reward

در اینجا انواع سیاست‌های بهینه وجود دارد که باید سعی کنید آن‌ها را تولید کنید:

- خروجی نزدیک را ترجیح دهید (+1)، ریسک صخره را بپذیرید (-10)
 - خروجی نزدیک را ترجیح دهید (+1)، اما از صخره اجتناب کنید (-10)
 - خروجی دور را ترجیح دهید (+10)، ریسک صخره را بپذیرید (-10)
 - خروجی دور را ترجیح دهید (+10)، اما از صخره اجتناب کنید (-10)
 - از هر دو خروجی و صخره اجتناب کنید (بنابراین اجرای آن هرگز نباید پایان یابد)
- برای بررسی پاسخ‌های خود، **autograder** را با دستور زیر اجرا کنید:

```
python autograder.py -q q3
```

سوال‌های **question3a()** تا **question3e()** باید هر کدام یک سه تایی از (تخفیف، نویز، پاداش زندگی) را در **analysis.py** برگردانند.

توجه: می‌توانید سیاست‌های خود را در رابط کاربری گرافیکی بررسی کنید. به عنوان مثال، با استفاده از پاسخ صحیح به **a3**، فلش در (0, 1) باید به سمت شرق، فلش در (1, 1) نیز باید به سمت شرق، و فلش در (2, 1) باید به سمت شمال باشد.

توجه: در برخی از سیستم‌ها ممکن است فلش‌ها برایتان نشان داده نشوند. در این حالت، دکمه‌ای را روی صفحه کلید فشار دهید تا صفحه نمایش **qValue** نمایش داده شود، و به طور ذهنی خط مشی را با گرفتن **arg max** برای هر حالت **qValue** محاسبه کنید.

در نهایت نیز برای نمره‌دهی، ما بررسی خواهیم کرد که در هر مورد سیاست مورد نظر برگردانده شود.

سوال: دلیل انتخاب خود برای هریک از مقادیر پارامترهای مذکور را در هر سیاست بیان کنید.

سوال: در سیاست پنجم، همانطور که مشاهده کردید در یک لوپ بینهایت می‌افتادیم و عامل علاقه‌ای به پایان بازی نداشت. برای حل این مشکل چه راه حل‌هایی به نظرتان میرسد. آن‌ها را توضیح دهید.

سوال: آیا استفاده از الگوریتم تکرار ارزش تحت هر شرایطی به همگرایی می‌انجامد؟

۴) تکرار ارزش ناهمزمان^۹ (۱ امتیاز)

یک عامل تکرار ارزش در **AsynchronousValueIterationAgent** بنویسید که تا حدی برای شما در **valueIterationAgents.py** مشخص شده است. عامل تکرار ارزش شما یک برنامه‌ریز آفلاین است و نه یک عامل یادگیری تقویتی. **training option** مربوط به تعداد تکرارهای تکرار ارزش است که باید در مرحله برنامه‌ریزی اولیه اجرا شود (**option -i**).

AsynchronousValueIterationAgent یک **MDP** را در **constructor** می‌گیرد و تکرار ارزش چرخه‌ای^{۱۰} (شرح شده در پاراگراف بعدی) را برای تعداد مشخصی از تکرارها تا قبل از اتمام اجرای **constructor**، اجرا می‌کند. توجه داشته باشید که تمام این کد تکرار ارزش باید در داخل **constructor** (متد **__init__**) قرار گیرد.

دلیل اینکه این کلاس **AsynchronousValueIterationAgent** نامیده می‌شود این است که ما در هر تکرار^{۱۱}، برخلاف انجام یک به روزرسانی به صورت **batch**، فقط یک حالت را بروزرسانی می‌کنیم. در اینجا نحوه عملکرد تکرار ارزش چرخه‌ای آمده است. در اولین تکرار، فقط مقدار حالت اول را در لیست حالت‌ها به‌روز کنید. در تکرار دوم، فقط مقدار دوم را به‌روز کنید. این کار را ادامه دهید تا زمانی که مقدار هر حالت را یک بار به روز کرده باشید، سپس از حالت اول برای تکرار بعدی شروع کنید. اگر حالت انتخاب شده برای بروزرسانی ترمینال باشد، در آن تکرار هیچ اتفاقی نمی‌افتد. شما می‌توانید این را به عنوان **indexing** در متغیر حالت‌های تعریف شده در اسکلت کد پیاده‌سازی کنید. به عنوان یادآوری، معادله بروزرسانی وضعیت تکرار ارزش در اینجا آمده است:

$$V_{k+1}(s) \leftarrow \max_a \sum_{s'} T(s, a, s') [R(s, a, s') + \gamma V_k(s')]$$

همانطور که در کلاس بحث شد، تکرار ارزش یک معادله **fixed-point** را تکرار می‌کند. همچنین می‌توان مقادیر حالت را به روش‌های مختلف به‌روزرسانی کرد، مثلاً به ترتیب تصادفی (به عنوان مثال، یک حالت را به‌طور تصادفی انتخاب کنید، مقدار آن را بروزرسانی کنید و تکرار کنید) یا به سبک دسته‌ای (مانند سوال اول). در این سوال، تکنیک دیگری را بررسی خواهیم کرد.

⁹ Asynchronous Value Iteration

¹⁰ cyclic value iteration

¹¹ iteration

AsynchronousValueIterationAgent از **ValueIterationAgent** در سوال اول ارث‌بری می‌کند، بنابراین تنها متدی که نیاز دارید پیاده‌سازی کنید **runValueIteration** است. از آنجایی که **constructor** سوپرکلاس **runValueIteration** را فراخوانی می‌کند، **override** کردن آن برای تغییر رفتار عامل به نحو خواسته شده، کافی است.

توجه: مطمئن شوید حالتی که یک **state** هیچ **action** ممکن در **MDP** ندارد را در پیاده‌سازی خود در نظر بگیرید. (به معنای این موضوع برای پاداش‌های آینده فکر کنید).

برای آزمایش پیاده‌سازی خود، **autograder** را اجرا کنید. اجرای آن باید کمتر از یک ثانیه طول بکشد. اگر خیلی بیشتر طول بکشد، ممکن است بعداً در پروژه با مشکلاتی مواجه شوید، بنابراین همین حالا اجرای خود را کارآمدتر کنید.

```
python autograder.py -q q4
```

دستور زیر **AsynchronousValueIterationAgent** شما را لود می‌کند، که یک سیاست را محاسبه و 10 بار اجرا می‌کند. دکمه‌ای را روی صفحه کلید فشار دهید تا مقادیر، **Q-value** ها و شبیه‌سازی را مشاهده کنید. باید متوجه شوید که مقدار حالت شروع (**V(start)**) که می‌توانید آن را از رابط کاربری گرافیکی بخوانید) و میانگین پاداش تجربی حاصل (چاپ شده پس از اتمام 10 دور اجرا) کاملاً نزدیک هستند.

```
python gridworld.py -a asynchvalue -i 1000 -k 10
```

سوال: روش‌های بروزرسانی‌ای که در بخش اول (بروزرسانی با استفاده از **batch**) و در این بخش (بروزرسانی به صورت تکی) پیاده کرده‌اید را با یکدیگر مقایسه کنید. (یک نکته مثبت و یک نکته منفی برای هر کدام)

(۵) تکرار ارزش اولویت بندی شده^{۱۲} (۳ امتیاز)

این الگوریتم تلاش می کند بروزرسانی های مقادیر حالت را به سمتی متمرکز کند که احتمالا سیاست ها را تغییر دهد. مراحل الگوریتم به صورت زیر است.

- ابتدا باید برای هر حالت، همه پسین ها^{۱۳} مشخص شود.
- یک صف خالی برای نگه داری اولویت ها تعریف کنید.
- برای هر حالت غیر پایانی **s**:
 - قدر مطلق تفاضل بین مقدار فعلی حالت **s** (که در **self.values** نگه داری می شود) و بیشترین مقدار **Q** ممکن از حالت **s** که با استفاده از اقدام های ممکن قابل تعریف است را محاسبه کنید. این مقدار را **diff** بنامید.
 - حالت **s** را با اولویت **-diff** به صف اولویت ها اضافه کنید. (دلیل اینکه از اولویت منفی استفاده می کنیم این است که صف اولویت ها به صورت **min heap** است و اولویت با مقدار عددی کمتر به معنی اولویت بالاتر است و ما می خواهیم حالتی که بیشترین خطا را دارد اولویت بیشتری داشته باشد و زودتر بروزرسانی شود)
- به ازای تعداد تکرارهای مشخص شده در **self.iterations**:
 - اگر صف اولویت ها خالی می باشد کار پایان یافته است.
 - در غیر این صورت حالت **s** را از صف اولویت ها بردارید.
 - در صورتی که **s** حالت پایانی نبود، مقدار حالت **s** را (در **self.values**) بروزرسانی کنید.
 - به ازای هر پسین **p** از حالت **s**:
 - قدر مطلق تفاضل بین مقدار فعلی حالت **p** (که در **self.values** نگه داری می شود) و بیشترین مقدار **Q** ممکن از حالت **p** که با استفاده از اقدام های ممکن قابل تعریف است را محاسبه کنید. این مقدار را **diff** بنامید.

¹² Prioritized Sweeping Value Iteration

¹³ Predecessors

■ اگر **diff > theta** بود حالت **p** را با اولویت **-diff** به صف اولویت‌ها اضافه کنید.

البته فقط در صورتی که حالت **p** با اولویت مساوی یا کمتر در صف وجود نداشته باشد.

توجه داشته باشید که هنگام محاسبه پسین‌های یک حالت، برای جلوگیری از به‌وجود آمدن حالت‌های تکراری، آن‌ها را در مجموعه^{۱۴} نگهداری کنید.

در این سوال شما باید **PrioritizedSweepingValueIterationAgent** را که تا حدی در **valueIterationAgents.py** تعریف شده است، پیاده‌سازی کنید. توجه داشته باشید که این کلاس از **AsynchronousValueIterationAgent** مشتق شده است، بنابراین تنها قسمتی که باید تغییر کند متد **runValueIteration** است.

برای صحت‌سنجی پیاده‌سازی خود، **autograder** را اجرا کنید. این اجرا باید حدود ۱ ثانیه طول بکشد. اگر بیشتر طول بکشد ممکن است در ادامه با مشکلاتی مواجه شوید، بنابراین در همین مرحله پیاده‌سازی خود را بهینه کنید.

برای اینکه **autograder** برای این سوال کار کند، باید تکرار روی حالت‌ها را به ترتیبی که در **self.mdp.getStates()** مشخص شده است انجام دهید.

```
python autograder.py -q q5
```

با استفاده از دستور زیر می‌توانید **PrioritizedSweepingValueIterationAgent** را در

Gridworld اجرا کنید.

```
python gridworld.py -a priosweepvalue -i 1000
```

¹⁴ Set

۶) یادگیری Q (۴ امتیاز)

عامل تکرار کننده مقادیر، قبل از تعامل با محیط واقعی، مدل **MDP** خود را برای رسیدن به یک مجموعه سیاست کامل در نظر می‌گیرد و در واقع از تجربه کردن یاد نمی‌گیرد. پس از آن، هنگامی که در محیط واقعی قرار بگیرد، به سادگی از سیاست‌هایی که از قبل محاسبه شده پیروی می‌کند. این تمایز ممکن است در یک محیط شبیه‌سازی شده مانند **Gridworld** قابل ملاحظه نباشد ولی در دنیای واقعی، جایی که **MDP** واقعی در دسترس نیست، بسیار مهم است. در این سوال شما باید یک عامل یادگیری **Q** بنویسید، که در هنگام ایجاد، تلاش زیادی برای یادگیری نمی‌کند ولی با آزمون و خطا و از تعامل با محیط و از طریق متد **update(state, action, nextState, reward)** یاد می‌گیرد.

قسمتی از یک یادگیرنده **Q** در **QLearningAgent** در **qlearningAgents.py** تعریف شده است. در این سوال باید متدهای **update** و **computeValueFromQValues** و **getQValue** و **computeActionFromQValues** را پیاده‌سازی کنید. برای رفتار بهتر در متد **computeActionFromQValues** باید پیوندها را به صورت تصادفی قطع کنید. برای این کار می‌توانید از تابع **random.choice()** استفاده کنید. اقداماتی که عامل قبلاً ندیده است، نیز یک مقدار **Q** دارند (مثلاً می‌توان مقدار اولیه صفر به آن‌ها اختصاص داد). در حالتی که همه اقداماتی که عامل قبلاً دیده است مقدار **Q** منفی داشته باشند، یک قبلاً مشاهده نشده می‌تواند بهترین اقدام باشد. دسترسی به مقادیر **Q** باید فقط از طریق فراخوانی تابع **getQValue** امکان‌پذیر باشد در غیر این صورت در سوال دهم مشکل خواهید داشت. با دستور زیر می‌توانید یادگیری یادگیرنده **Q** خود را تحت کنترل دستی مشاهده کنید که **-k** تعداد قسمت‌هایی که عامل برای یادگیری صرف می‌کند را مشخص می‌کند:

```
python gridworld.py -a q -k 5 -m
```

برای ارزیابی پیاده‌سازی خود می‌توانید **autograder** را اجرا کنید:

```
python autograder.py -q q6
```


سوال: توضیح دهید که اگر مقدار Q برای اقداماتی که عامل قبلاً ندیده، بسیار کم یا بسیار زیاد باشد چه اتفاقی می‌افتد.

سوال: بیان کنید Q -learning یک الگوریتم $Off-policy$ است یا $On-policy$ ؟ $Value-based$ است یا $Policy-based$ ؟ توضیح دهید.

سوال: الگوریتم Q -learning از TD -Learning استفاده میکند آن را با $Monte Carlo$ مقایسه کنید و بیان کنید استفاده هر کدام چه مزایا و چه معایبی دارند.

۷) epsilon حریصانه (۲ امتیاز)

عامل یادگیری **Q** خود را با اضافه کردن انتخاب اقدام **epsilon-greedy** در **getAction** تکمیل کنید. این اقدام به این معناست که عامل در کسری از زمان اقدامات تصادفی انتخاب می‌کند و در غیر این صورت از بهترین مقادیر **Q** فعلی خود پیروی می‌کند. انتخاب یک اقدام تصادفی ممکن است منجر به انتخاب بهترین اقدام شود یعنی می‌توانید هر اقدام تصادفی مجازی را انتخاب کنید.

پس از پیاده سازی متد **getAction** با استفاده از دستور زیر رفتار عامل را در **gridworld** مشاهده کنید (از **epsilon = 0.3** استفاده کنید)

```
python gridworld.py -a q -k 100 -e 0.3
```

برای ارزیابی پیاده سازی خود **autograder** را اجرا کنید:

```
python autograder.py -q q7
```

با پایان این قسمت باید بتوانید یک ربات **crawler** یادگیری **Q** را بدون کد اضافی اجرا کنید. دستور زیر با استفاده از یادگیرنده **Q** طراحی شده شما، ربات خزنده را از کلاس فراخوانی می‌کند.

```
python crawler.py
```

سوال: هدف از استفاده از اپسیلون و به کارگیری روش اپسیلون حریصانه چیست؟

۸) بررسی دوباره عبور از پل (۱ امتیاز)

ابتدا، یک **Q-learner** کاملاً تصادفی را با ضریب یادگیری پیش فرض بر روی **BridgeGrid** بدون نویز، با ۵۰ اپیزود آموزش دهید و بررسی کنید که آیا سیاست بهینه در این حالت یافت می شود یا خیر.

```
python gridworld.py -a q -k 50 -n 0 -g BridgeGrid -e 1
```

سوال: حال، همین کار را با اپسیلون ۰ دوباره تکرار کنید. آیا مقدار اپسیلون و ضریب یادگیری ای وجود دارد که با استفاده از آن ها، سیاست بهینه با احتمال خیلی بالا (بیشتر ۹۹ درصد) بعد از ۵۰ بار تکرار یاد گرفته شود؟

تابع **question8()** در **analysis.py** یا یک تاپل دوتایی **(epsilon, learning rate)** برمی گرداند و یا در صورتی که جوابی پیدا نکند، رشته **'NOT POSSIBLE'** برگردانده می شود. اپسیلون با **-e** و ضریب یادگیری، با **-l** کنترل می شود.

توجه: پاسخ شما نباید به مکانیزم تعیین کننده ای که برای انتخاب اکشن ها استفاده شد، وابسته باشد؛ یعنی پاسخ شما باید حتی در حالتی که مثلاً ما جهان **Bridge Grid** را ۹۰ درجه هم چرخانده ایم صحیح باشد.

برای ارزیابی پاسخ خود، با استفاده از دستور زیر **autograder** را اجرا کنید:

```
python autograder.py -q q8
```

سوال: به صورت ساده و شهودی توضیح دهید که با کم یا زیاد کردن مقدار **epsilon** روند یادگیری عامل چگونه تغییر می کند.

۹) پک من و Q-Learning (۱ امتیاز)

حال زمانی بازی پک من است! پک من بازی‌ها را در دو فاز انجام می‌دهد. در فاز اول، آموزش^{۱۵}، پک من در مورد امتیاز موقعیت‌ها و اکشن‌ها، آموزش می‌بیند. از آن جایی که حتی برای **grid** های کوچک هم زمان زیادی طول می‌کشد که **Q-value** های دقیق یاد گرفته شوند، بازی‌های آموزش پک من به صورت پیش‌فرض در **quiet mode** اجرا می‌شوند، بدون هیچ‌گونه نمایش گرافیکی یا نمایی در کنسول. زمانی که آموزش پک من به انجام رسید، وارد فاز آزمون می‌شود. در زمان آزمون، **self.alpha** و **self.epsilon** در پک من به مقدار 0.0 ، به جهت توقف **Q-learning** و غیرفعال کردن جستجو، ست خواهند شد. این امر به پک من امکان بهره بردن از سیاست‌هایی که یاد گرفته را می‌دهد. بازی‌های آزمون به صورت پیش‌فرض، به صورت **GUI** نمایش داده می‌شوند. بدون هیچ‌گونه تغییری در کد، شما باید بتوانید **Q-Learning** را برای پک من، برای **grid** های بسیار کوچک اجرا کنید. در زیر دستور لازم برای این امر را مشاهده می‌فرمایید:

```
python pacman.py -p PacmanQAgent -x 2000 -n 2010 -l smallGrid
```

توجه داشته باشید که **PacmanQAgent** از قبل برای شما تعریف شده است. (**QlearningAgent** که از پیش آن را نوشته‌اید). تنها تفاوت این دو در این است که **PacmanQAgent** پارامترهای یادگیری پیش‌فرض را دارد که برای مساله پک من، مفیدتر است (**epsilon=0.05, alpha=0.2, gamma=0.8**).

شما نمره کامل این بخش را در صورتی که دستور بالا بدون خطا اجرا شود و عامل شما حداقل در **80** درصد موارد، برنده شود، دریافت می‌کنید. **autograder** بازی‌های آزمون را **100** بار بعد از اجرای **2000** بار بازی‌های آموزش، اجرا خواهد کرد.

راهنمایی: اگر **QLearningAgent** شما برای **gridworld.py** و **crawler.py** کار می‌کند اما به نظر نمی‌رسد که سیاست خوبی را برای پک من در **smallGrid** یاد گرفته است، احتمالاً به این دلیل است که توابع **getAction** و یا **computeActionFromQValues** شما در بعضی از موارد، اکشن‌های

¹⁵ Training

دیده نشده (**unseen**) را به صورت مناسبی در نظر نگرفته‌اند. در واقع، از آن جایی که اکشن‌های دیده نشده بر اساس تعریف، مقدار **Q-value** برابر با ۰ دارند؛ اگر تمام اکشن‌های دیده شده تا به اینجای کار، مقدار **Q-value** منفی داشته باشند، یک اکشن دیده نشده می‌تواند بهینه باشد. حتماً هم حواستان به تابع **argmax** از **util.counter** باشد!

نکته: برای ارزیابی پاسخ خود، دستور زیر را اجرا کنید:

```
python autograder.py -q q9
```

نکته: اگر قصد تست کردن پارامترهای یادگیری را دارید، میتوانید از **-a** استفاده کنید.

برای مثال، دستور **-a epsilon=0.1,alpha=0.3,gamma=0.7** . این مقادیر در متغیرهای **self.epsilon**، **self.gamma** و **self.alpha** در داخل خود عامل قابل دسترسی خواهند بود.

نکته: هنگامی که **2010** تا بازی انجام میشود، **2000** تا بازی اول به دلیل گزینه **2000 x**- نمایش داده نمی‌شوند، که درواقع نشان می‌دهد که **2000** بازی اول، برای آموزش هستند (خروجی نخواهند داشت). بنابراین، شما فقط بازی پکمن را در **10** بازی آخر خواهید دید. تعداد بازی‌های آموزشی نیز تحت گزینه **numTraining** پاس داده می‌شود.

نکته: اگر می‌خواهید ببینید که در **10** بازی آموزشی چه اتفاقی می‌افتد، از دستور زیر استفاده کنید:

```
python pacman.py -p PacmanQAgent -n 10 -l smallGrid -a numTraining=10
```

در طول آموزش، خروجی هر **100** بازی را با آماری در مورد نحوه عملکرد پکمن مشاهده خواهید کرد. اپسیلون در طول آموزش مثبت است، بنابراین پکمن حتی پس از آموختن یک سیاست خوب هم ضعیف بازی می‌کند: این به این دلیل است که او گهگاه یک حرکت اکتشافی تصادفی به سمت یک روح انجام می‌دهد. به عنوان یک معیار، بین **1000** تا **1400** بازی طول می‌کشد تا پاداش پکمن برای یک دسته **100** تایی بازی مثبت شود، که نشان‌دهنده این است که عامل شروع به دریافت تعداد برد های بیشتری از باخت کرده‌است. در پایان آموزش نیز پاداش باید مثبت بماند و نسبتاً بالا باشد (بین **100** تا **350**).

همچنین به این که در اینجا دقیقاً چه اتفاقی در حال رخ دادن است هم توجه داشته باشید: حالت **MDP** پیکربندی دقیق بردی است که پکمن با آن روبرو است، با انتقال‌های پیچیده که اکنون کل تغییرات را

در آن حالت توصیف می‌کند. پیکربندی‌های میانی بازی که پکمن در آن‌ها حرکت کرده است، اما ارواح پاسخی نداده‌اند، حالت‌های **MDP** نیستند، بلکه در انتقال‌ها قرار گرفته‌اند.

زمانی که آموزش پکمن به پایان برسد، باید حداقل در **90** درصد مواقع، بازی‌های تست را ببرد، چرا که در این مرحله، عامل از سیاست آموخته شده استفاده می‌کند. با این حال، متوجه خواهید شد که آموزش همان عامل بر روی **mediumGrid** به ظاهر ساده، به خوبی کار نمی‌کند. در پیاده‌سازی ما، میانگین پاداش‌ها در زمان آموزش پکمن منفی باقی می‌ماند. در زمان آزمون، پکمن بد بازی کرده و احتمالاً تمام بازی‌های آزمون را خواهد باخت. آموزش نیز با وجود بی‌اثر بودن، زمان زیادی را می‌طلبد. پکمن در طرح‌بندی‌های بزرگ‌تر نیز برنده نمی‌شود، زیرا هر پیکربندی برد یک حالت جداگانه با مقادیر **Q-value** جداگانه است. او هیچ راهی برای تعمیم این مساله ندارد که برخورد با یک روح برای همه موقعیت‌ها بد است. بدیهی است که این رویکرد مقیاس‌پذیر نخواهد بود.

سوال: تغییرات و فعالیت‌هایی که در این بخش انجام داده‌اید را توضیح دهید.

قسمت اختیاری و امتیازی: (۱۰) یادگیری تقریبی Q^{۱۶} (۳ امتیاز)

یک عامل **Q-learning** تقریبی را پیاده‌سازی کنید که وزن ویژگی^{۱۷} های حالت‌ها را یاد می‌گیرد (بسیاری از حالت‌ها ممکن است ویژگی‌های مشترکی داشته باشند). پیاده‌سازی خود را در کلاس **ApproximateQAgent** واقع در **qlearningAgents.py** را پیاده‌سازی کنید. این کلاس در واقع زیرکلاسی از **PacmanQAgent** می‌باشد.

نکته: **Q-learning** تقریبی وجود یک تابع ویژگی را فرض می‌کند $f(s, a)$ ، که ورودی این تابع، حالت و اکشن است. این توابع ویژگی، یک بردار از مقادیر ویژگی‌ها به صورت:

$$[f_1(s, a), \dots, f_i(s, a), \dots, f_n(s, a)]$$

تشکیل می‌دهند. این توابع ویژگی‌ها، در فایل **featureExtractors.py** قرار گرفته‌اند. بردارهای ویژگی‌ها، از جنس آبجکت‌های **util.Counter** هستند (مانند دیکشنری) که دوتایی‌های متشکل از ویژگی‌ها و مقادیر آن‌ها را دارا هستند؛ توجه داشته باشید که تمام ویژگی‌های حذف شده، مقدار ۰ را دارا هستند.

Q-function تقریبی، فرم زیر را دارا است:

$$Q(s, a) = \sum_{i=1}^n f_i(s, a) w_i$$

در این رابطه، هر یک از وزن‌های w_i ، با یکی از وزن‌ها $f_i(s, a)$ مرتبط است. در کد، شما باید بردار وزن را به عنوان یک دیکشنری پیاده‌سازی کنید که ویژگی‌ها را (که **feature extractor** ها برمی‌گردانند) به مقدار وزن‌ها، نگاشت کند. همچنین شما باید بردارهای وزن خود را به همان صورتی که **Q-value** ها را آپدیت کردید، آپدیت نمایید:

$$w_i \leftarrow w_i + \alpha \cdot \text{difference} \cdot f_i(s, a)$$

$$\text{difference} = (r + \gamma \max_a Q(s', a')) - Q(s, a)$$

¹⁶ Approximate Q-learning

¹⁷ Features

توجه داشته باشید که **difference** در این جا، در واقع مشابه در **Q-learning** معمول است و **r** هم پاداش آزمایش شده می باشد.^{۱۸}

به صورت پیش فرض، **ApproximateQAgent** از **IdentityExtractor** استفاده می کند که هر ویژگی را به هر دوتایی **(state,action)** اختصاص می دهد. عامل **Q-learning** تقریبی شما باید مشابه **PacmanQAgent** کار کند. می توانید این موضوع را با استفاده از دستور زیر، تست کنید:

```
python pacman.py -p ApproximateQAgent -x 2000 -n 2010 -l smallGrid
```

نکته مهم: **ApproximateQAgent** زیرکلاسی از **QlearningAgent** است؛ بنابراین بسیاری از توابع آن اعم از **getAction** مشترک است. توجه داشته باشید که توابع شما در **QlearningAgent** به جای دسترسی مستقیم به **Q-value** ها، تابع **getQValue** را صدا کنند تا زمانی که شما در کد **approximate agent** خود **getQValue** را **override** می کنید، مقادیر جدید **approximate Q-value** ها برای محاسبه اکشن ها استفاده شوند.

زمانی که مطمئن شدید که **approximate learner** شما به درستی با **identity feature** کار میکند، عامل **Q-learning** تقریبی خود را با **feature extractor** اختصاصی ما اجرا کنید، که می تواند برنده شدن به راحتی را یاد بگیرد:

```
python pacman.py -p ApproximateQAgent -a extractor=SimpleExtractor -x 50 -n 60 -l mediumGrid
```

حتی طرح بندی های بزرگ تر نیز برای **ApproximateQAgent** شما نیز نباید مشکلی ایجاد کند. (البته دقت داشته باشید که ممکن است که آموزش مدل چند دقیقه ای طول بکشد.)

```
python pacman.py -p ApproximateQAgent -a extractor=SimpleExtractor -x
```

¹⁸ Note that the difference term is the same as in normal Q-learning, and r is the experienced reward.


```
50 -n 60 -l mediumClassic
```

اگر به اروری در حین اجرا برخورد نکنید، عامل **approximate Q-learning** شما باید تقریباً در تمامی بازی‌ها با استفاده از همین ویژگی‌های ساده برنده شود، حتی با تنها ۵۰ بازی آموزشی.

ما عامل **approximate Q-learning** شما را اجرا و بررسی خواهیم کرد که وقتی هر کدام با مجموعه‌ای از مثال‌ها ارائه می‌شوند، همان **Q-value** و وزن ویژگی‌های ارائه شده در پیاده‌سازی مرجع ما را یاد می‌گیرد.

برای ارزیابی پیاده‌سازی خود، **autograder** را اجرا کنید:

```
python autograder.py -q q10
```

تبریک! شما یک عامل پک من یادگیرنده دارید!

سوال: درباره **Deep Q-learning** تحقیق کنید و بیان کنید در چه مواردی این الگوریتم به جای الگوریتم **Q-learning** عادی استفاده می‌شود. هر کدام از این الگوریتم‌ها، **Approximate Q-learning** و **Deep Q-learning** چه مشکلی را از **Q-learning** حل می‌کنند.

توضیحات تکمیلی

- پاسخ به تمرین ها باید به صورت فردی انجام شود. در صورت استفاده مستقیم از کدهای موجود در اینترنت و مشاهده تقلب، برای همه ی افراد نمره صفر لحاظ خواهد شد.
- این پروژه **تحويل آنلاین از همه دانشجویان** خواهد داشت و تسلط کافی به سورس کد برنامه ضروری است. بخشی از نمره به صورت ضریب به تسلط شما وابسته است.
- پاسخ خود به سوالات که در فایل به شکل **سوال** مشخص شده اند را در قالب یک فایل PDF به صورت تایپ شده با فرمت `AI_P3Q_StdNum.pdf` به همراه سه فایل `analysis.py` و `qlearningAgents.py` و `valueIterationAgents.py` را در قالب یک فایل فشرده با فرمت `AI_P3_StdNum.zip` در سامانه کورسز آپلود کنید. (توجه نمایید که نوشتن گزارش الزامی می باشد).
- لازم به ذکر است که پاسخ سوالات باید کامل و دقیق باشد ولی توضیحات اضافه تر برای پیاده سازی اجباری نبوده اما برای آنکه تا روز ارائه توضیحات را فراموش نکنید، این کار برای خودتان مفید خواهد بود.
- در صورت هرگونه سوال یا ابهام از طریق ایمیل aispring1401@gmail.com با تدریساران در تماس باشید، همچنین خواهشمند است در متن ایمیل به شماره دانشجویی خود اشاره کنید.
- همچنین می توانید از طریق تلگرام نیز با آیدی های زیر در تماس باشید و سوالاتتان را مطرح کنید:
 - [@Mah_rahmani](https://t.me/Mah_rahmani)
 - [@Alisad059](https://t.me/Alisad059)
 - [@Hasti_Jalali](https://t.me/Hasti_Jalali)
 - [@Farshid_Nooshi](https://t.me/Farshid_Nooshi)
- ددلاین این پروژه **۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۲ ساعت ۲۳:۵۹** است، بنابراین بهتر است انجام پروژه را به روز های پایانی موکول نکنید.